Notes from Session 22

ཆོས་ཐུན་སྔོན་མའི་ Rachel དྲིས་ལན་ཡིན/‘
In answer to Rachel’s question from last session:

༡ རབ་ཏུ་བྱུང་ན་འཆི་བ་ཆོས་སྐུར་སངས་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས།
དེ་ནི་ད་ལྟ་ཚེ་སྟོད་ལ་བླ་མ་མཚན་ལྡན་ཅིག་གི་མདུན་ནས་གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ཐོབ་ཅིང་ལྷག་པར་དུ་བླ་མས་སེམས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ཅིང་དེ་ཉིད་གཞི་ཡི
་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ནས་དམ་ཚིག་མ་ཉམས་པར་ཉམས་ལེན་ཡག་པོ་བྱུང་ན་ཚེ་འདིར་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར།
གལ་སྲིད་ཚེ་འདིར་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱང་འཆི་ཁའི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་སུ་སྔར་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནུས་པ་ཇེ་རྒྱས་སུ་གྱུར
ཏེ་མར་གྱི་བར་དོའི་འཕྲང་རིང་འགྲིམ་མི་དགོས་པར་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ཡར་གྱི་ཟང་ཐལ་དུ་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལ་འཆི་བ་ཆོས་སྐུའི
ཀློང་དུ་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཟེར།

1 At best, a person attains Buddhahood in Dharmakaya at death. If someone receives profound instructions from a qualified Guru, in particular, introduction to the nature of mind by the Guru, and perseveres in practice based on that, if one can do good practice without decline in samaya, one may attain Buddhahood while alive. If not enlightened in this life, when the clear light of death manifests, the power of the previous practice is amplified and, in that instant, without having to enter the ‘between’ state or *bardo*, one attains Buddhahood without impediment, directly. This is called Buddhahood taking death as Dharmakaya.

༢ རྣལ་འབྱོར་པ་འབྲིང་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འཆི་ཁ་འོད་གསལ་མ་བུ་འཕྲད་ནས་སངས་རྒྱས་མ་ཐུབ་ཀྱང་འཆི་བ་ལ་འཇིགས་སྐྲག་མེད་པར།
ན་དགའ། འཆི་སྐྱིད། ཞེས་མགྲོན་པོ་མགྲོན་ཁང་ནས་ཐོན་པའི་སྣང་བ་ལྟར་ཤུལ་ལུས་ནང་མི། ཉེ་འབྲེལ།
རྒྱུ་ནོར་སོགས་ལ་ཆགས་ཞེན་སྐྲ་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང་སྐྱེ་བ་རྗེས་མར་བར་དོ་དང་།
ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཡ་ང་བག་ཚ་མེད་པར་གདེངས་དང་ལྡན་པའི་ངང་ནས་འཆི།
འཆི་ཁ་དང་ལྷག་པར་དུ་བར་དོའི་སྐབས་སུ་སྔར་གྱི་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་སོགས་ཉམས་ལེན་བྱས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་ག
སུང་ཐོས་པ་སོགས་འབྱུང་ཞིང་མཐར་བར་དོ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་རུ་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར།
དེ་ནི་རང་ཉིད་ལ་གསོན་པའི་སྐབས་སུ་ཉམས་ལེན་ལ་གདེངས་ཚོད་ཡོད་པ་དང་། སོ་སོའི་རྩ་བའི་བླ་མ་ལ་དད་པ་དང་དམ་ཚིག་མ་ཉམས་ཞིང་།
ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་བསྙེན་སྒྲུབ་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ།

2 A middling level yogi practices as before but, even though they are unable to attain Buddhahood at the time of death when the mother clear light and child clear light meet, they have no fear of death, as it’s said, blissful to be sick, pleasant to die! and they die feeling like a guest leaving a hotel, without a trace of attachment to their body, family, friends, relatives, wealth, property, or anything; with confidence unafraid of suffering of a future rebirth, bardo, or unfortunate realm of existence. At death, in the bardo particularly, they remember the practice they have done with their Guru and Yidam; they see them, hear their speech, and attain Buddhahood in the bardo. This happens by the power of confidence in practice developed during ones life, undeclining conviction and connection with the root Guru, retreat of the Yidam Deity, and so on.

༣ ཐ་ནའང་ད་ལྟ་ནས་ནང་ཆོས་དང་ལྷག་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དང་།
མ་ཟད་ནམ་རྒྱུན་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྒོམ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན།
ནམ་ཞིག་འཆི་བ་སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་ལ་ཏ་ཙང་འཇིགས་སྐྲག་ཆེར་མེད་པར་བློ་བདེ་པོའི་ངང་ནས་འཆི་ཐུབ།
རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས།
སྒོམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་སྒོམ་འདི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན། ཅེས་གསུངས་སོ།

ནམ་རྒྱུན་ལུས་སེམས་བདེ་མོ་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་པ་སྒོམ་དགོས། གང་ཡིན་ཞེ་ན་མི་རྟག་པ་སྒོམ་ན་འཆི་བ་ལ་གྲ་སྒྲིག་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན།
ནམ་རྒྱུན་ང་ཚོའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་ལས་ཀ་ཆུང་ཚག་རིགས་ལའང་གྲ་སྒྲིག་དང་གཟབ་གཟབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
འཆི་བ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ཐ་མའི་ལས་ཀའི་མཇུག་བསྡུ་བ་ཡིན། ལས་ཀ་དེ་ཏ་ཙང་ཉེན་འགག་ཆེན་པོ་ཡིན།

དེ་ལ་ངེས་པར་གྲ་སྒྲིག་དང་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་སོ།

3 At least, by practicing Dharma, especially Mahayana Dharma from now on; and, in particular, continually meditating on impermanence, a person will not have great fear when death comes; they can die happily. For this reason Buddha said,

> Among all meditations, meditation on impermanence is supreme.

We need to meditate on impermanence all the time, now, when we are well in body and mind. That is because meditation on impermanence is unexcelled preparation for death. Normally we are careful to prepare for jobs we have to do in the course of our lives. Death is our last work of this life, it concludes and summarizes. As such, it is critical and very important. We should definitely prepare for it with care.

དེ་ལ་མི་ལ་རས་པའི་ཞལ་ནས།
ང་འཆི་བས་འཇིགས་ནས་རི་ལ་བྱིན། །ནམ་འཆི་ཆ་མེད་བསྒོམས་བསྒོམས་ནས།
འཆི་མེད་གཉུག་མའི་བཙན་ས་ཟིན། ད་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་དེ་བོར་ནས་ཐལ།
ཞེས་དང་།
As Milarepa said,
Afraid of death I went to the mountains.
Not knowing when I'd die, by meditating continually,
I attained the primordial, deathless state:
Now I have cast off fear of death.

འདི་ཆོས་ཐུན་སྔོན་མའི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་སྐབས་སུ་ Rachel
དྲི་བའི་ལན་དེ་རིང་ཞིབ་ཕྲ་འདིར་ཕུལ་ཡོད་པས་ཚང་མ་ཐུགས་མཉེས་པ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། ཡིག་བསྒྱུར་བ་བྱམས་པ་མཐར་ཕྱིན་ལགས་ལ་བཀ
འ་དྲིན་ཆེ་ཞུ།
In our last session Rachel asked a question and I'm offering this somewhat detailed response today, hoping everyone would like to hear it.

Thank you to translator Jampa Tharchin.